

ĐỀ THI HỌC KÌ 1 – ĐỀ AN GIANG

MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 12

Thời gian làm bài: 90 phút

BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

AN GIANG

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề thi gồm có 02 trang)

ĐỀ KIỂM TRA HỌC KỲ I LỚP 12

NĂM HỌC 2019 – 2020

Môn: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian phát đề

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc văn bản:

6 bài học từ U23 Việt Nam

1. Nếu tuyết không rơi, sao ta biết mình có thể chơi được tốt đến đâu trong tuyết. Nên nghịch cảnh không phải là kẻ thù, mà là trợ lực để ta khám phá giới hạn của mình.
2. Cách ta chơi quan trọng hơn kết quả. Cách ta sống quan trọng hơn những tài sản mà mình thu vén được. Cứ chơi đẹp, sống tốt thì thắng thua được mất thế nào cũng có người nể trọng và yêu quý.
3. Muốn gặt hái những thành quả bình thường không thể thiếu sự trui rèn. Muốn gặt hái những thành công phi thường không thể thiếu niềm tin và ý chí.

4. Kỹ thuật làm nên cầu thủ giỏi, văn hóa làm nên cầu thủ fairplay. Kiến thức làm nên con người giỏi, vốn sống làm nên con người đẹp.

5. Cầu thủ giỏi cũng cần gặp đúng huấn luyện viên. Học trò muốn giỏi cần gặp đúng thầy. Hãy tìm những người thầy dạy ta cách hiểu mình và tin vào chính mình, chứ không phải tin vào những chiêu trò, xảo thuật.

6. Khi cầu thủ đá bóng vì một dân tộc đứng sau lưng, họ trở thành những con người khác. Ta cũng có thể trở thành một con người khác hạnh phúc và lớn lao hơn khi ta biết sống không chỉ vì bản thân mình.

(Theo nhanvanblog.com)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Xác định phương thức biểu đạt chính của văn bản. (0,5 điểm)

Câu 2. Phép tu từ cú pháp từ bài học 2-5 là phép tu từ cú pháp gì? Nêu hiệu quả của việc sử dụng phép tu từ cú pháp đó. (1.0 điểm)

Câu 3. Anh/Chị hiểu như thế nào về nhận định: “Kiến thức làm nên con người giỏi, vốn sống làm nên con người đẹp”? (0,5 điểm)

Câu 4. Hãy chỉ ra cách lập luận chung của 6 bài học và điều chung nhất được rút ra qua 6 bài học từ U23 Việt Nam là gì? (1,0 điểm)

II. LÀM VĂN (7.0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Từ văn bản phần Đọc hiểu, anh/chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của mình về bài học thứ 6: “Khi cầu thủ đá bóng vì một dân tộc đứng sau lưng, họ trở thành những con người khác. Ta cũng có thể trở thành một con người khác hạnh phúc và lớn lao hơn khi ta biết sống không chỉ vì bản thân mình.”

Câu 2: (7,0 điểm)

Cảm nhận của anh/chị về bức tranh thiên nhiên và tâm tình người lính qua đoạn trích từ bài thơ *Tây Tiến* của Quang Dũng:

Sông Mã xa rồi Tây Tiến ơi!

Nhớ về rừng núi nhớ chơi vơi

Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi

Mường Lát hoa về trong đêm hơi

Dốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm

Heo hút cồn mây súng ngửi trời

Ngàn thước lên cao, ngàn thước xuống

Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi

Anh bạn dãi dầu không bước nữa

Gục lên súng mũ bỏ quên đời!

Chiều chiều oai linh thác gầm thét

Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người

Nhớ ôi Tây Tiến cơm lên khói

Mai Châu mùa em thơm nếp xôi

(Trích Ngữ văn 12, Tập một, NXBGD, 2008)

-----Hết-----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu khi làm bài

HƯỚNG DẪN LÀM BÀI

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

<p>I. ĐỌC HIỂU</p>	<p>Câu 1:</p> <p>* Phương pháp: Căn cứ vào các phương thức biểu đạt đã học: tự sự, miêu tả, biểu cảm, thuyết minh, nghị luận, hành chính công vụ</p> <p>* Cách giải:</p> <p>Phương thức biểu đạt: nghị luận</p> <p>Câu 2:</p> <p>* Phương pháp: Phân tích, tổng hợp</p> <p>* Cách giải:</p> <p>Phép tu từ cú pháp điệp cấu trúc:... quan trọng hơn..., ...cần gấp...</p> <p>Tác dụng:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khẳng định chơi đẹp và sống tốt là điều quan trọng hơn mọi thứ - Khẳng định tin vào chính mình là điều quan trọng nhất <p>Câu 3:</p> <p>* Phương pháp: Phân tích, tổng hợp</p> <p>* Cách giải:</p>
---------------------------	--

	<p>Có thể hiểu như sau: Muốn giỏi con người cần phải không ngừng trau dồi tri thức còn muốn sống đẹp con người cần phải tích lũy vốn sống, va chạm và tiếp thu những ứng xử đẹp.</p>
<p>II. LÀM VĂN</p>	<p>Câu 1:</p> <p>*Phương pháp: Phân tích, tổng hợp, bình luận</p> <p>*Cách giải:</p> <p>*Giới thiệu vấn đề:</p> <p>“Khi cầu thủ đá bóng vì một dân tộc đứng sau lưng, họ trở thành những con người khác. Ta cũng có thể trở thành một con người khác hạnh phúc và lớn lao hơn khi ta biết sống không chỉ vì bản thân mình.”</p> <p>*Giải thích vấn đề:</p> <p>- "Khi cầu thủ đá bóng vì một dân tộc đứng sau lưng, họ trở thành những con người khác": Khi các cầu thủ bóng đá mặc áo đội tuyển quốc gia là họ chơi vì màu cờ, sắc áo dân tộc, họ trở thành những anh hùng của dân tộc.</p> <p>- "Ta cũng có thể trở thành một con người khác hạnh phúc và lớn lao hơn khi ta biết sống không chỉ vì bản thân mình": Con người sẽ sống hạnh phúc khi góp phần cống hiến cho xã hội, cộng đồng.</p> <p>→ Cả ý kiến muốn khuyên con người nên biết sống vì những người xung quanh chứ không phải chỉ sống cho riêng mình. Đó cũng là một hạnh phúc</p> <p>* Phân tích, bàn luận vấn đề</p>

- Tại sao cần sống vì cộng đồng, vì những người xung quanh mình
- + Mỗi chúng ta là một cá thể trong một tập thể lớn và cũng không thể tồn tại một cách tách biệt với tập thể. Chính vì vậy, chúng ta cần sống có trách nhiệm với tập thể
- + Việc biết sống vì những người xung quanh còn là biểu hiện của một người giàu tình yêu thương
- + Những người biết sống vì những người xung quanh mình sẽ luôn được mọi người yêu quý
- Phê phán những người sống ích kỉ, chỉ biết sống vì lợi ích cá nhân mình

*Liên hệ bản thân

*Tổng kết

Câu 2:

* Phương pháp:

- Phân tích (Phân tích đề để xác định thể loại, yêu cầu, phạm vi dẫn chứng).

- Sử dụng các thao tác lập luận (phân tích, tổng hợp, bàn luận,...) để tạo lập một văn bản nghị luận văn học.

* Cách giải:

Yêu cầu hình thức:

- Thí sinh biết kết hợp kiến thức và kỹ năng làm nghị luận văn học để tạo lập văn bản.

- Bài viết phải có bố cục đầy đủ, rõ ràng; văn viết có cảm xúc; diễn đạt trôi chảy, bảo đảm tính liên kết; không mắc lỗi chính tả, từ ngữ, ngữ pháp.

Yêu cầu nội dung:

Giới thiệu tác giả Quang Dũng và tác phẩm Tây Tiến

- Quang Dũng là một nghệ sĩ đa tài: làm thơ, viết văn, vẽ tranh và soạn nhạc. Nhưng Quang Dũng trước hết là một nhà thơ mang hồn thơ phóng khoáng, hồn hậu, lãng mạn và tài hoa – đặc biệt khi ông viết về người lính Tây Tiến và xứ Đoài (Sơn Tây) của mình.

- Tây Tiến là bài thơ tiêu biểu cho đời thơ Quang Dũng, thể hiện sâu sắc phong cách nghệ thuật của nhà thơ, được in trong tập Mây đầu ô (1986).

Phân tích đoạn thơ

a. Đoạn thơ mở đầu bằng hai câu thơ mang cảm xúc chủ đạo của toàn đoạn thơ. Cảm xúc ấy là nỗi nhớ:

Sông Mã xa rồi Tây Tiến ơi

Nhớ về rừng núi nhớ chơi vơi

- Đối tượng của nỗi nhớ ấy là con Sông Mã, con sông gắn liền với chặng đường hành quân của người lính. Đối tượng nhớ thứ hai là nhớ Tây Tiến, nhớ đồng đội, nhớ bao gương mặt một thời chinh chiến.

- Nỗi nhớ ấy được bật lên thành tiếng gọi tha thiết “Sông Mã xa rồi Tây Tiến ơi” gợi lên bao nỗi niềm lâng lâng khó tả.

- Đối tượng thứ ba của nỗi nhớ đó là “nhớ về rừng núi”. Rừng núi là địa bàn hoạt động của Tây Tiến với bao gian nguy, vất vả

nhưng cũng thật trữ tình, lãng mạn. Nhưng nay, tất cả đã “xa rồi”. “Xa rồi” nên mới nhớ da diết như thế.

- Điệp từ "nhớ" được nhắc lại hai lần như khắc sâu thêm nỗi lòng của nhà thơ. Đặc biệt tình cảm ấy được Quang Dũng thể hiện bằng ba từ “nhớ chơi vui”, cùng với cách hiệp vần “ơi” ở câu thơ trên làm nổi bật một nét nghĩa mới: “Chơi vui” là trạng thái tro trọi giữa khoảng không rộng, không thể bắt vói vào đâu cả. “Nhớ chơi vui” có thể hiểu là một mình giữa thế giới hoài niệm mênh mông, bẽ bộn, không đầu, không cuối, không thứ tự thời gian, không gian. Đó là nỗi nhớ da diết, miên man, bồi hồi, băng khuâng, sâu lắng làm cho con người có cảm giác đứng ngồi không yên.

b. Đoạn thơ còn lại là sự hồi tưởng về cuộc hành quân giữa núi rừng miền Tây hùng vĩ:

b.1. Con đường Tây Tiến mở ra theo cả hai chiều thời gian và không gian: Theo lời thơ, một hành trình Tây Tiến gian khổ, nhọc nhằn, đầy thử thách với con người được mở ra.

* Theo chiều không gian:

Tác giả gọi nhắc nhiều địa danh xa lạ: Sài Khao, Mường Lát, Pha Luông, Mường Hịch, Mai Châu... để đưa người đọc bước vào những địa hạt heo hút, hoang dại theo bước chân quân hành của người lính Tây Tiến.

- Ấn tượng đầu tiên hiện ra trong nỗi nhớ của người lính Tây Tiến là sương núi mịt mù:

Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi

Trên đỉnh Sài Khao, sương dày đến độ vùi lấp cả đường đi, vùi lấp cả đoàn quân trong mờ mịt. Đoàn quân hành quân trong sương lạnh giữa núi rừng trùng điệp không tránh khỏi cảm giác

mệt mỏi rã rời. Con người trở nên hết sức bé nhỏ giữa biển sương dày đặc mênh mông ấy...

- Ấn tượng tiếp theo được tác giả tập trung bút lực để khắc họa là núi cao vực sâu, là đèo dốc điệp trùng:

Dốc lên khúc khuỷu dốc thăm thẳm

Heo hút cồn mây súng ngửi trời

Ngàn thước lên cao ngàn thước xuống

+ Những câu thơ chủ yếu dùng thanh trắc tạo nên những nét vẽ gân guốc, mạnh mẽ, chạm nổi trước mắt người đọc cái hùng vĩ và dữ dội của thiên nhiên

+ Nhịp ngắt 4/3 quen thuộc của thể thơ 7 chữ như bẻ gãy câu chữ để tạo độ cao dựng đứng giữa hai triền dốc núi:

Dốc lên khúc khuỷu/ dốc thăm thẳm;

Ngàn thước lên cao/ ngàn thước xuống

Nhịp ngắt đã trở thành giao điểm phân định rạch ròi hai hướng lên xuống của vô vàn con dốc tạo thành các cung đường hành quân của đoàn quân Tây Tiến, gọi ra những dãy núi xếp theo hình nan quạt trải dài khắp miền Tây Bắc. Người đọc hình dung ra hình ảnh dốc rồi lại dốc nối tiếp nhau, "khúc khuỷu" gập ghềnh đường lên, rồi lại "thăm thẳm" hun hút đường xuống.

+ Những từ láy giàu sức tạo hình "khúc khuỷu", "thăm thẳm", "heo hút" được đặt liên tiếp nhau để đặc tả sự gian nan trùng điệp. Dốc "khúc khuỷu" vì quanh co, hiểm trở, gập ghềnh khó đi, vừa lên cao đã vội đổ dốc, cứ thế gập khúc nối tiếp nhau. "Thăm thẳm" không chỉ đo chiều cao mà còn gợi ấn tượng về độ sâu, cảm giác như hút tầm mắt người, không biết đâu là giới hạn cuối

cùng. "Heo hút" gọi ra sự vắng vẻ, quạnh hiu của chốn rừng thiêng nước độc. Từ láy cũng mang đến cho người đọc cảm tưởng rằng người lính Tây Tiến đã vượt qua vô vàn những đèo dốc để chinh phục đỉnh núi cao nhất.

* Theo chiều thời gian:

Chiều chiều oai linh thác gầm thét

Đêm đêm Mường Hịch cọp trêu người

- "Chiều chiều", tiếng thác nước "gầm thét" thị oai sức mạnh hoang sơ bản năng của núi rừng. Cái dữ dội của thiên nhiên được đẩy cao cực độ trong âm thanh "gầm thét" mạnh mẽ ki

- "Đêm đêm", sự hiện diện của cọp dữ thấp thoáng đâu đây đe dọa tính mạng con người... Hai chữ "Mường Hịch" như một dấu nặng to rơi xuống dòng thơ, không chỉ còn là một địa danh cụ thể (nơi đặt sở chỉ huy của mặt trận Tây Tiến) mà trở nên đầy ám ảnh, gọi ra dấu chân lớn vồm của thú dữ trong vắng vẻ...

→ Cảnh núi rừng miền Tây hoang sơ và hiểm trở, qua ngòi bút Quang Dũng, hiện lên với đủ cả núi cao, vực sâu, dốc thẳm, mưa rừng, sương núi, thác gầm, cọp dữ...

b.2. Hình ảnh đoàn quân Tây Tiến:

* Những gian khổ, hi sinh:

- Địa hình hiểm trở của núi rừng đã gọi ra sự vất vả, những hơi thở nặng nhọc của người lính Tây Tiến trên mỗi chặng hành quân vượt dốc. Đoàn quân không chỉ có lúc mỏi mệt "Sài Khao sương lấp đoàn quân mỏi", mà còn có không ít những mất mát, hi sinh:

Anh bạn dãi dẫu không bước nữa

Gục lên súng mũ bỏ quên đời

Hai câu thơ như một thước phim được cố ý quay chậm, phơi bày ra sự thật khắc nghiệt về những gian khổ, hi sinh của đời lính. Người chiến binh mệt mỏi vì đường xa, vì đói khát, bệnh tật... vẫn cố gắng tiến bước cho đến lúc buộc phải nằm lại trên dọc đường hành quân. Hai chữ “dãi dẫu” đã gói ghém trong đó biết bao những khó khăn gian khổ mà người lính Tây Tiến đã trải qua trên những cung đường hành quân. Chữ “gục” đã khắc tạc hình ảnh người lính kiệt sức thật tội nghiệp. Những thanh “ngã” xuất hiện cách quãng đều đặn cũng góp phần tạo nên âm điệu ảo não trong câu thơ.

- Đáng chú ý là lối xưng hô của nhà thơ, không phải là cách gọi “đồng chí” phổ biến quen thuộc trong những năm đầu kháng chiến chống Pháp, mà là “anh bạn”. Một từ giản dị ấy thôi nhưng gói ghém cả tình đồng chí, cả tình bạn bè và cả nghĩa ruột thịt sâu nặng.

- Tuy nhiên, nhà thơ đã dùng những cụm từ “không bước nữa”, “gục lên súng mũ bỏ quên đời” để tránh đi màu sắc tang thương, để voi đi nổi nghẹn ngào xót xa đang trào dâng. Chính vì thế, câu thơ nói về cái chết nhưng không có màu sắc bi lụy. Sự lạc quan, yêu đời, khỏe khoắn:

Heo hút cồn mây súng ngửi trời

- Dốc dựng đứng giữa trời, nên khi chinh phục được, người lính tưởng chừng như đang bồng bênh đứng giữa biển mây, độ cao của bầu trời chỉ còn trong tầm mũi súng. Từ “ngửi” là cách nói tếu táo, tinh nghịch của lính tráng, dám trêu ghẹo cả tạo hóa. Nó không chỉ cho thấy sự lạc quan, yêu đời của lính Tây Tiến mà còn gọi ra tư thế khỏe khoắn của con người trước thiên nhiên.

Người lính giữa thiên nhiên khắc nghiệt không hề bị chìm lấp đi mà nổi bật lên đầy thách thức

* Sự bay bổng, lãng mạn:

- Giữa mịt mù sương lạnh, người lính Tây Tiến vẫn thấy con đường hành quân thật đẹp và nên thơ:

Mường Lát hoa về trong đêm hơi

Vẫn là sương khói ấy thôi, nhưng cách nói “hoa về” khiến sương không còn lạnh giá nữa mà gợi sự quân tụ, sum vầy thật tình tứ và ấm áp

- Giữa cái dữ dội tột đỉnh của thiên nhiên “đốc lên... ngàn thước xuống”, họ vẫn giữ được ánh nhìn vô cùng bay bổng:

Nhà ai Pha Luông mưa xa khơi

→ Ở đây, Quang Dũng đã rất tài hoa trong nghệ thuật phối hợp thanh điệu. Đang từ những thanh trắc liên tiếp trong ba câu thơ trên, đột ngột một dòng thơ toàn thanh bằng đã cân bằng lại mạch thơ, tạo cảm giác nhẹ nhàng, thư thái như chưa từng có hành trình trèo đèo vượt dốc nào.

Người lính Tây Tiến dường như quên hết những mệt mỏi, gian khổ, phóng tầm mắt ra xa. Trong màn mưa phủ kín đất trời, một vài đóm nhà nhỏ ẩn hiện thấp thoáng, bồng bênh như giữa biển khơi, thật thi vị, nên thơ, ấm áp...

Hai chữ “nhà ai” thêm chỉ thật tình tứ, có lẽ trong tưởng tượng của những người lính Tây Tiến cũng là những chàng trai Hà thành hào hoa thì chủ nhân của những nếp nhà kia là những sơn nữ xinh đẹp.

Giàu tình cảm: thể hiện qua hai câu thơ kết tái hiện một cảnh tượng thật đậm ấm:

Nhớ ôi Tây Tiến cơm lên khói

Mai Châu mùa em thơm nếp xôi

- Sau bao nhiêu gian khổ băng rừng, vượt núi, lội suối, trèo đèo, những người lính tạm dừng chân, nghỉ ngơi ở một bản làng, quây quần bên những nồi cơm đang bốc khói. Khói cơm nghi ngút, hương thơm lúa nếp ngày mùa và sự ân cần của những cô gái Mai Châu đã xua tan đi những mệt mỏi...

- Câu thơ trên có ba thanh trắc xuất hiện cách quãng đều đặn như tạo hình những tia khói mảnh dẻ bay lên qua kẽ lá rừng, đồng thời đã đẩy nỗi nhớ lên cung bậc da diết nhất.

- Câu thơ cuối lại toàn thanh bằng tạo nên một cảm giác êm dịu, ấm áp đến vô cùng. Như vậy, ấn tượng đọng lại cuối cùng trong kí ức của người lính Tây Tiến sau những chặng đường hành quân không phải là sự dữ dội, hiểm nguy mà là hương vị và tình người nồng ấm của mảnh đất miền Tây

Tiểu kết:

- Sức hấp dẫn chủ yếu của đoạn thơ là vẻ đẹp hùng vĩ, dữ dội, hoang sơ của rừng núi miền Tây trải dài theo chặng đường hành quân của người lính Tây Tiến, được phác thảo bằng bút pháp lãng mạn ưa cực tả và thủ pháp đối lập.

- Nỗi nhớ chính là cảm xúc bao trùm cả đoạn thơ, khi thì khắc khoải với những kỉ niệm, lúc lại ẩn hiện trong những địa danh “hình khe thế núi”, lúc lặp đi lặp lại bằng ngôn từ diễn tả trực tiếp...

Tổng kết

